

Region Sjælland
Psykiatrien

Endelig rapport om § 71-tilsynets anmeldte tilsynsbesøg hos Psykiatrien i Roskilde, afsnit Ø4 og Ø5, mandag den 9. december 2013

1. Indledning

§ 71-tilsynet var mandag den 9. december 2013 på et anmeldt tilsynsbesøg hos Psykiatrien i Roskilde, afsnit Ø4 og Ø5.

Besøget startede med et indledende møde med psykiatridirektøren og afdelingsledelsen, Psykiatrien Øst, hvorunder afsnit Ø4 og Ø5 hører. Tilsynet fik en generel orientering om de to afsnit, og havde lejlighed til at stille spørgsmål af generel karakter. Herefter blev tilsynet vist rundt på afsnittene, og havde lejlighed til at tale med personale og patienter. Afslutningsvis orienterede psykiatridirektøren om det nye sygehusbyggeri i Slagelse.

Fra tilsynet deltog: Formand Liselott Blixt (DF), næstformand Karen J. Klint (S) og Jane Heitmann (V). Desuden deltog udvalgssekretær Kirsten Hermansen og udvalgsassistent Gitte Ravn Jensen.

Forud for besøget havde tilsynet fra regionen modtaget følgende materiale om de to afsnit: Velkomstpjece, husordener, livsstilspjecer om henholdsvis rygning, motion, kost og alkohol samt links til information på regionens hjemmeside om patientrettigheder, information til pårørende og patientsikkerhed.

Efter besøget har § 71-tilsynet stillet opfølgende spørgsmål til Region Sjælland, som er blevet besvaret.

2. Tilsynet udtaler

Tilsynet finder det positivt, at der er fokus på sammenhængen mellem fysisk aktivitet og minimering af tvang, og at de fysiske rammer giver gode muligheder for fysisk aktivitet.

Tilsynet finder det uheldigt, at rekrutteringsvanskeligheder har medført, at aktivitetstilbud er blevet reduceret

Tilsynet finder det uheldigt, at der ikke er et flugtsikkert hegn omkring haven.

Tilsynet finder det positivt, at samarbejdet med pårørende prioriteres højt.

3. Kort om afsnit Ø4 og Ø5

Afsnit Ø4 og Ø5 er integrerede afsnit, der modtager voksne patienter med alle former for psykiske sygdomme. Afsnittene er ikke diagnoseopdelte. Patienterne kommer fra fortrinsvis Solrød, Køge, Faxe, Stevn, Roskilde, Greve og Lejre Kommune. Der er plads til 14 døgnindlagte patienter på hvert afsnit. Alle døgnindlagte patienter har enestue med eget toilet og håndvask.

4. Tilsynets rundgang

Afsnit Ø4

Afsnittet har plads til 14 døgnindlagte patienter, og har på årsplan ca. 300 ambulante kontakter. På besøgsdagen var der indlagt 14 patienter. Ingen af patienterne var administrativt frihedsberøvede.

Gangareal:

Det fælles gangareal fremstod pænt og rent, og der var i anledning af julen pyntet op med et lille juletræ og julepynt.

Der var 2 fælles baderum på gangen og 2 fælles toiletter.

Patientstuer:

Afsnittet har i alt 14 patientstuer, alle enestuer med eget toilet. Tilsynet besøgte og talte med to patienter, som havde udtrykt ønske om at tale med tilsynet. Patienterne bød tilsynet indenfor i deres stuer. Stuerne var rimelig store og indrettet med standardmøblement, herunder et skab med lås på. De tilhørende toiletrum var små og indeholdt vask, spejl og toilet. Der var fælles baderum på gangen. Patientstuerne fremstod rene og i orden, og patienterne havde i forskelligt omfang sat deres personlige præg på stuerne, den ene bl.a. med mange fotos af familie m.v. på væggen.

Køkken:

Der var et lille køkken, som fremstod pænt og rent. Afsnittet får maden leveret udefra. Det blev oplyst, at der generelt er tilfredshed med maden, som er tidssvarende og årstidsbestemt.

Stuer:

Der var en spisestue og to opholdsstuer, som fremstod lyse, rene og venlige. Der var TV på begge opholdsstuer, og mulighed for forskellige spil. Der var

en kugle-stol i denne ene opholdsstue. Det blev oplyst, at den kan hjælpe patienter til "at holde sammen på sig selv".

Rygerum:

En overdækket og aflukket stor udendørs pavillion i forlængelse af den ene opholdsstue fungerede som rygerum.

Terrasse/have:

Der var adgang til en terrasse og have med en høj hæk omkring, men der var ikke et flugtsikret hegn. Det betyder, at der skal være personaleopsyn med flugttuede patienter. Det blev oplyst, at der er registreret et par utilsigtede hændelser.

Samtaler med patienter på afsnittet:

Tilsynet talte med to patienter på afsnit Ø4, som på forhånd havde givet udtryk for et ønske om at tale med tilsynet. Begge var generelt meget tilfredse med afsnittet, herunder også med personalet, der blev beskrevet som værende rare, milde og i godt humør. Den ene patient kunne dog godt tænke sig en fast støtte-kontakt person, og ville gerne have haft en personlig orientering ved indlæggelsen, for at få at vide "hvad skal der ske med mig?" Den anden patient udtrykte også generel tilfredshed, men fandt, at der mangiede aktiviteter at tage sig til for patienter, der er langvarigt indlagt, og at der er for mange aflysninger af planlagte aktiviteter.

Afsnit Ø5

Afsnittet har plads til 14 døgnindlagte patienter. På besøgsdagen var der indlagt 14 patienter, heraf var 1 patient administrativt frihedsberøvet.

Gangareal:

Det fælles gangareal fremstod pænt og rent, med billeder på væggene, en holder med diverse brochurer, motionscykel og frugtkurv. Der var i anledning af julen pyntet op med et lille juletræ og julepynt.

I den ene ende af gangen var der en reol med spil samt grønne planter, i den anden ende nogle aflåste skabe. Personale har nøgler til de aflåste skabe, som bruges til patienternes ting, f.eks. skarpe genstande og ledninger, mobilopladere m.v.

Gangarealet var smalt.

Der var 3 fælles baderum på gangen.

Patientstuer:

Afsnittet har i alt 14 patientstuer, alle enestuer med eget toilet. Patientstuerne er ikke ens.

Tilsynet så en patientstue. Den var indrettet med en seng, lænestol, bord med 3 stole, et aflåst skab, som patienten selv har nøgle til, lille reol samt magnetstavle. Der var en indelukket luft/lugt. Det var muligt for patienten at åbne vinduet, som dog var sikret, så man ikke kan komme ud af det. Det tilhørende toiletrum bestod af toilet og håndvask.

Personale oplyste, at familiebesøg typisk foregår på egen stue og ellers bruges aktivitetsrummet.

Køkken:

Afsnittet var på besøgsdagen ved at få nyt køkken. Bl.a. manglede køkkenlågerne låse, men det vil der komme ifølge personalet.

Da aftensmaden serveres kl. 17.30 og morgenmaden mellem kl. 8-9, er der lang tid fra sidste måltid til næste dags måltid. Personalet oplyste i den forbindelse, at der altid står en frugtkurv fremme, samt at patienterne altid kan bede om et mellemmåltid, specielt til natten.

Stuer:

I forbindelse med køkkenets istandsættelse var der en spisestue som på besøgsdagen også var ved at blive sat i stand.

Dagligstuen var indrettet med sofaer, sofaborde, et langt spisebord med stole, tv, musikanlæg, en lille reol, blomster, billeder samt et bord med div. drikkevarer.

Aktivitetsrummet var indrettet med sofa, sofabord, sofastole, lænestol, blomster, billeder, væghængt reol med bøger, massagebolde i kurv, julepynt, tv, bordtennis.

Medicinium:

Personalet oplyste, at medicinrummet er klimastyret.

Rygerum:

En overdækket og aflukket udendørs terrasse (1. sals højde) i forlængelse af den ene opholdsstue fungerede som rygerum. Rygerummet var ikke møbleret, men der var et væg ophængt askebæger.

Terrasse/have:

Da afsnit Ø5 ligger på 1. sal er der ikke direkte adgang til have og den overdækkede udendørs terrasse fungerer som rygerum.

Personalet ledsager derfor patienterne til haven, som er tilknyttet afsnit Ø4.

Motionsrum (fælles for afsnit Ø4 og Ø5):

Motionsrummet var en klassisk gymnastikhøl beliggende i en selvstændig bygning, med tilhørende fitnessrum og faciliteter. Gymnastikhallen var stor og velindrettet med bl.a. ribber, motionscykel og redskaber. Et stort, lyst og imødekomende rum.

5. Tvang

Det blev oplyst, at tvang ikke kendetegner bestemte afsnit, men snarere følger nogle få patienter. Flyttes en voidelig patient fra et afsnit til et andet, vil graden af tvang på afsnittene således også forrykke sig.

I perioden 2011-2013 ses ikke en entydig udvikling i anvendelsen af tvangsforanstaltninger. I forbindelse med udøvelse af tvang deltager vagthavende læge altid sammen med afsnittets personale og eventuelt tilkaldt personale. Alle tvangssituationer fremlægges af vagthavende læge ved morgenkonferencen på alle hverdage.

Anvendelse af tvang følges umiddelbart op med en eftersamtale med patienten, hvilket dokumenteres i journalen.

Det er afdelingsledelsens opfattelse, at der ikke er nogen særlig variation på forekomsten af tvangsanvendelse henover døgnet, ej heller imellem hverdage og weekender.

Eventuel tvang, f.eks. bæltefiksering, foregår altid på patientens egen stue.

Under det indledende møde oplyste ledelsen bl.a., at de oplever, at fysisk aktivitet nedsætter spændingsniveauet og skaber bedre trivsel. På alle afdelinger gives to motionstilbud dagligt, det kan f.eks. være spinning, boldspil eller fælles vandreture i naturen.

Psykiatrien Øst har ansat 2 opsøgende distriktssygeplejersker, som tilknyttes patienter til forebyggelse af ambulat tvang.

Omfanget af udstationeret tvang (dobbelindlæggelser) varierer i perioden 2011-2013. I alt har der været 46 tilfælde af udstationeret tvang på de to afsnit de sidste 3 år.

6. Elektrochok

ECT anvendes til behandling af middelsvær og svær depression. Patienterne forsøges primært behandlet med antidepressiva, men i tilfælde af manglende effekt eller comorbiditet, som kontraindicerer brug af antidepressiva, anvendes ofte ECT. Nogle patienter, som har erfaring med ECT behandling, ønsker ofte denne behandling som første valg. Nogle patienter har modstand mod ECT behandling - også selv om det lægefagligt vurderes som det

bedste valg. Disse patienter kan ofte motiveres ved hjælp af information og tryghedsskabende foranstaltninger.

Den frivillige anvendelse af ECT på de to afsnit ligger nogenlunde stabilt i perioden 2011-2013. Der har ikke fundet tvangsbehandlinger sted i 2011 og 2013, men i 2012 har der været 13 tvangsbehandlinger på afsnit Ø5.

7. Medicin

Udviklingen i anvendelsen af medicin på de to afsnit varierer en del i perioden 2011-2013. Da der er tale om små sengeafsnit påvirker tilfældige variationer i patientgruppen tallene betydeligt. Lidt over halvdelen af patienterne har fået antipsykotika i perioden.

Anvendelsen af medicindoser højere end det af Sundhedsstyrelsen anbefalede varierer også og afhænger af de individuelle vurderinger af patienterne.

På afsnit Ø4 har 5,7 % af de patienter, der har fået antipsykotika, fået doser over det anbefalede niveau, og på afsnit Ø5 er det tilsvarende tal 4,7 %.

I langt de fleste tilfælde, hvor patienter har modtaget medicin i doser ud over det anbefalede, har dette været i et enkelt eller ganske få døgn i den akutte fase. Enkelte patienter har haft behov for medicin i doser over de anbefalede i en lidt længere periode (få uger), og nedtrappes herefter så snart det er muligt.

Når det efter konkret vurdering skønnes nødvendigt at anvende højere doser end anbefalet, sker det i form af langsom optrapning for hvert enkelt præparat ad gangen, hvor effekt og udvikling af bivirkninger vejes op mod hinanden.

8. Voldsepisoder og skadesanmeldelser

Det blev oplyst, at der er en del arbejdsskader foranlediget af vold fra patienters side. Forespurgt om årsagen, blev det oplyst, at man mente det skyldes en generel samfundsændring med mindre respekt for autoriteter og/eller stigende misbrugsproblemer.

Tallene for de sidste 3 år viser ikke en entydig udvikling, idet der er et stort fald fra 2011 til 2012 og igen en lille stigning i 2013. Da der er tale om små sengeafsnit, vil udskiftning af blot én patient, som har givet anledning til et antal registreringer ud over det almindeligt forekommende, kunne medføre væsentlige udslag i statistikken.

9. Efteruddannelse

Region Sjælland har indtil 1. april 2014 haft fælles psykofysisk træning for hele Psykiatrien, bestående af et basiskursus og et specialkursus suppleret med vedligeholdelsestræning i Psykiatrien Øst. Pr. 1. april 2014 er undervisningen ændret vedrørende psykofysisk træning, således at basiskursus indgår i det fælles introduktionsprogram for hele Psykiatrien. I Psykiatrien Øst har man i sengepsykiatrien tre medarbejdere, som udover deres daglige arbejde underviser i psykofysisk træning. Der afvikles vedligeholdelsestræning 2 gange månedligt, hvortil medarbejdere tilmeldes.

Personalet på afsnit Ø4 og Ø5 har de sidste 2 ½ år haft mulighed for at deltage i kompetenceudvikling vedrørende relations- og netværksarbejde.

I løbet af 2011 og 2012 er der afviklet kurser/test for social- og sundhedsassistenter vedrørende medicinkompetence.

Der afvikles 2 temadage pr. afsnit hvert år for den samlede personalegruppe.

10. Dobbeldiagnose patienter

På besøgsdagen var der indlagt 3 patienter med dobbeldiagnose på afsnit Ø4 og 0 på afsnit Ø5.

Overlægen oplyste, at de ikke har et stort problem med stoffer, men at det forekommer. Personalet har en stor åbenhed omkring stoffer.

Med udgangspunkt i Psykiatrien Øst er der i regionen aktuelt et 3-årigt satspuljeprosjekt vedrørende patienter med dobbeldiagnoser. Projektlederen er ansat under afdelingsledelsen og desuden er der ved de tre almene voksenpsykiatriske afdelinger i Region Sjælland ansat en samarbejds koordinator. Projektet skal udvikle en samarbejdsmodel mellem behandlingspsykiatrien og kommunernes misbrugsbehandling. Yderligere sættes der fokus på fælles læring.

11. Samarbejde med pårørende

Samarbejdet med pårørende prioriteres meget højt. Der er tidlig kontakt til pårørende og pårørende inddrages i vid udstrækning efter patientens ønske. I tilfælde af at patienten ikke ønsker et samarbejde med de pårørende, ydes der generel støtte og omsorg til de pårørende efter behov.

Begge afsnit har deltaget i et 3-årigt projekt "Den Gode Psykiatriske Afdeling" (DGPA), som har fokus på relations- og netværkstilgang til psykiatrisk behandling, herunder aktiv inddragelse af pårørende.

12. Aktiviteter

Der sættes meget på fysiske aktiviteter for at mindske spændinger og i sidste ende tvang. Der er to motionstilbud dagligt på afsnittene, som patienterne kan tilmelde sig.

Aktuelt gennemføres gennembrudsprojektet "Tvang i Psykiatrien". Dette har finansieret indkøb af motionsredskaber, som kan anvendes af alle patienter i Psykiatrien Øst, herunder patienter på afsnit Ø4 og Ø5.

Der har været aflysninger, men der arbejdes for at undgå dette. Ved højtider samt i juli måned er antallet af gruppetilbud reduceret.

På afsnit Ø4 er der en langtidsansat, som har en særlig interesse for vedligeholdelse af cykler, hvorfor han vedligeholder cykler tilhørende Psykiatrien Øst. Det er i øvrigt yderst sjældent, at der er langtidsindlagte patienter i Psykiatrien øst.

13. Mad

Maden bliver bragt udefra, og er ifølge udbudskravene "tidssvarende og årstidsbestemt".

Patienterne medinddrages i forhold til kostbestilling, idet kostplanen fremlægges på et morgenmøde, hvor de patienter, der ønsker det, deltager i prioritering sammen med personalet, hvilket menu tilbud, der bestilles.

Måltiderne serveres i spisestuen. Morgenmad fra kl. 8.00 til kl. 9.00, middagsmad kl. 11.30, og aftensmad kl. 18.00. På afsnit Ø5 serveres aftensmaden kl. 17.30.

Personalet oplyste, at de ikke har store restriktioner i forhold til patienternes mad ønsker udefra. Patienterne må således gerne selv og efter eget valg bestille pizza, ligesom personalet dagligt er behjælpelige med gåture til den lokale Fakta for at købe slik.

14. Rygepolitik

Rygning er kun tilladt i rygepavillionen / på rygeterrassen. Der tilbydes så vidt muligt rygeafvænningsbehandling som en del af behandlingen.

15. Telefon og andre medier

Mobiltelefon må benyttes på egen stue for de patienter, der ikke har fået begrænsninger i brugen, f.eks. patienter med en retslig foranstaltning.

Der er trådløst netværk, som kan stilles til rådighed, og patienterne har mulighed for at medbringe tv, computer, iPad, mobiltelefon m.v. til egen stue. Men

personalet har også mulighed for at inddrage det, hvis det skønnes nødvendigt.

16. Fremmedsprog

Der stilles tolk til rådighed, hvis der som led i undersøgelsen og behandlingen er brug for døvetolkning eller tolkning på fremmedsprog. Når der tolkes, kommer tolken oftest til afsnittet. Det sker sjældent, at der bruges telefon-tolkning.

Der tages særlig hensyn til de patienter, der holder ramadan, og de kan indtage deres egen mad.

17. Personale

I Region Sjælland anvendes der lønsumsstyring. Lønsumsstyringen danner grundlag for den konkrete personalesammensætning, hvorfor sammensætningen over tid ændres alt efter hvilke faggrupper, der aktuelt kan ansættes inden for lønsummen. Pt. anvendes en fremmødeprofil, som danner grundlag for hvilke stillingstyper, der ønskes besat henholdsvis på afsnit Ø4 og afsnit Ø5. Denne så på besøgstidspunktet således ud:

Afsnit Ø4

Lægeligt personale: 1 overlæge, en 1. reservelæge, en reservelæge.

Sygeplejersker: 4,1.

Øvrigt plejepersonale samt ergoterapeut: 11,8.

Plejepersonale i vagt: Udgangspunktet for vagtplanlægningen er 5 i dagvagt, 3 i aftenvagt, 2 i nattevagt. I weekenden er der 3 i vagt.

Der er endvidere ½ socialrådgiver, fysioterapeuter på konsulentbasis samt diætist på konsulentbasis.

Herudover er der en Afdelingssygeplejerske, 2 lægesekretærer og ½ psykolog.

Fremmødet i dagvagten kan variere i forbindelse med ferier, sygdom og kursusaktiviteter.

Afsnit Ø5

Lægeligt personale: 1 overlæge, en 1. reservelæge, en reservelæge.

Sygeplejersker: 4,1.

Øvrigt plejepersonale samt ergoterapeut: 11,8.

Plejepersonale i vagt: Udgangspunktet for vagtplanlægningen er 5 i dagvagt, 3 i aftenvagt, 2 i nattevagt. I weekenden er der 3 i vagt.

Der er endvidere ½ socialrådgiver, fysioterapeuter på konsulentbasis samt diætist på konsulentbasis.

Herudover er der en Afdelingssygeplejerske, 2 lægesekretærer og ½ psykolog.

Fremmødet i dagvagten kan variere i forbindelse med ferier, sygdom og kursusaktiviteter.

Rekruttering

Begge afsnit har haft ledige sygeplejerskestillinger, hvortil der ikke har været ansøgere. Der har derfor i kortere perioder været ansat social- og sundhedsassistenter i vikariater kombineret med øget anvendelse af eksterne vikarer. Der har endvidere været vikaransat en overlæge på afsnit Ø4.

Rekrutteringsvanskelighederne har medført situationer, hvor omfanget af aktivitetstilbud er blevet reduceret. Derimod ses ikke umiddelbart en sammenhæng mellem rekrutteringsvanskelighederne og anvendelsen af tvang.

18. Nyt byggeri i Slagelse

Psykiatrien Øst, afsnit Ø4 og Ø5, flytter ikke til det nye psykiatrisygehus i Slagelse. Det nye sygehus kommer til at rumme sengeafsnit fra Nykøbing Sjælland, Dianalund og Slagelse samt 2 sengeafsnit fra Vordingborg, tillige med en række kliniske stabe og administrative enheder.